

(๒๒)

คำสั่งศาลรัฐธรรมนูญ

ในพระปรมาภิไธยพระมหากษัตริย์
ศาลรัฐธรรมนูญ

คำสั่งที่ ๖๗/๒๕๖๙

เรื่องพิจารณาที่ ต. ๕๘/๒๕๖๙

วันที่ ๑๕ เดือน กรกฎาคม พุทธศักราช ๒๕๖๙

ระหว่าง { นายดิเรก พรสีมา ผู้ร้อง
คณะกรรมการการเลือกตั้ง ที่ ๑
เลขาธิการคณะกรรมการการเลือกตั้ง ที่ ๒ ผู้ถูกร้อง

เรื่อง นายดิเรก พรสีมา (ผู้ร้อง) ขอให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๑๓

ข้อเท็จจริงตามคำร้อง คำร้องเพิ่มเติม และเอกสารประกอบสรุปได้ว่า นายดิเรก พรสีมา (ผู้ร้อง) กล่าวอ้างว่า ผู้ร้องเป็นผู้สมัครรับเลือกเป็นสมาชิกวุฒิสภา และได้รับเลือกจากการเลือกระดับจังหวัด เป็นผู้มีสิทธิเลือกระดับประเทศ กลุ่มที่ ๓ หมายเลข ๓๒ ถูกละเมิดสิทธิหรือเสรีภาพจากการดำเนินการของคณะกรรมการการเลือกตั้ง (ผู้ถูกร้องที่ ๑) และเลขาธิการคณะกรรมการการเลือกตั้ง (ผู้ถูกร้องที่ ๒) ในการจัดการเลือกสมาชิกวุฒิสภาทั้งในกระบวนการลงคะแนน การชานคะแนน และการบันทึกผลคะแนนแบบขีด ทำให้การลงคะแนนเลือกระดับอำเภอและระดับจังหวัดสามารถทราบว่าบัตรลงคะแนนแต่ละใบเป็นของผู้สมัครหรือผู้รับเลือกคนใดและลงคะแนนให้กับผู้ใด ทำให้การเลือกสมาชิกวุฒิสภาไม่เป็นการลงคะแนนโดยลับตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๓๓ ไม่มีความเที่ยงธรรม ไม่เป็นประชาธิปไตย และไม่ปฏิบัติตามแนวคำวินิจฉัยศาลรัฐธรรมนูญที่ ๙/๒๕๔๙ ที่วินิจฉัยว่าการดำเนินการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเป็นการทั่วไป

- ๒ -

ที่กำหนดให้ผู้ใช้สิทธิเลือกตั้งหันหน้าเข้าคูหาลงคะแนน หันหลังให้คณะกรรมการประจำหน่วยเลือกตั้ง ทำให้ประชาชนผู้มาใช้สิทธิเลือกตั้งและบุคคลผู้มาสังเกตการณ์การเลือกตั้งสามารถมองเห็นการลงคะแนนของผู้ใช้สิทธิเลือกตั้งไม่เป็นการลงคะแนนโดยลับ เป็นการละเมิดสิทธิหรือเสรีภาพของผู้ร้อง ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒ มาตรา ๓ มาตรา ๔ และมาตรา ๕ อีกทั้งคำร้องนี้อยู่ในหน้าที่และอำนาจของศาลรัฐธรรมนูญที่จะรับไว้พิจารณาวินิจฉัยไม่ต้องห้ามตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๔๗ (๒) เนื่องจากผู้ร้องขอให้วินิจฉัยการกระทำของผู้ถูกร้องทั้งสองดังกล่าวข้างต้นไม่อยู่ในหน้าที่และอำนาจของศาลอื่นหรือศาลเฉพาะใด ๆ

ผู้ร้องกล่าวอ้างว่ายื่นคำร้องต่อผู้ตรวจการแผ่นดิน วันที่ ๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๙ แต่ผู้ตรวจการแผ่นดินไม่ยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญภายในระยะเวลาหกสิบวันนับแต่วันที่รับคำร้องทำให้ผู้ร้องมีสิทธิยื่นคำร้องโดยตรงต่อศาลรัฐธรรมนูญได้

ผู้ร้องขอให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๑๓ ดังนี้

๑. การกระทำของผู้ถูกร้องทั้งสองในการดำเนินการลงคะแนนเลือกสมาชิกวุฒิสภาไม่เป็นการลงคะแนนโดยลับ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒ มาตรา ๓ มาตรา ๔ และมาตรา ๕

๒. มีคำสั่งเพิกถอนการเลือกสมาชิกวุฒิสภาตามประกาศผลการเลือกของผู้ถูกร้องที่ ๑ และให้องค์กรที่มีหน้าที่และอำนาจดำเนินการเลือกสมาชิกวุฒิสภาโดยเลือกจากผู้สมัครชุดเดิม

๓. มีคำสั่งคุ้มครองชั่วคราวให้สมาชิกวุฒิสภาและผู้ถูกร้องทั้งสองหยุดปฏิบัติหน้าที่เป็นการชั่วคราวจนกว่าศาลรัฐธรรมนูญจะมีคำวินิจฉัย

๔. หากศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งไม่รับคำร้องไว้พิจารณาวินิจฉัยตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๔๗ (๒) ขอให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยว่าผู้ร้องอาจใช้สิทธิตามกระบวนการยุติธรรมต่อศาลใด

ประเด็นที่ศาลรัฐธรรมนูญต้องพิจารณาเบื้องต้นมีว่า คำร้องของผู้ร้องต้องด้วยรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๑๓ ที่ศาลรัฐธรรมนูญจะรับไว้พิจารณาวินิจฉัย หรือไม่

รัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๑๓ บัญญัติว่า “บุคคลซึ่งถูกละเมิดสิทธิหรือเสรีภาพที่รัฐธรรมนูญคุ้มครองไว้มีสิทธิยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญเพื่อมีคำวินิจฉัยว่าการกระทำนั้นขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วย

- ๓ -

วิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ” พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๔๖ วรรคหนึ่ง บัญญัติว่า “บุคคลซึ่งถูกละเมิดสิทธิหรือเสรีภาพโดยตรงและได้รับความเดือดร้อนหรือเสียหาย หรืออาจจะเดือดร้อนหรือเสียหายโดยมีอาจหลีกเลี่ยงได้อันเนื่องจากการถูกละเมิดสิทธิหรือเสรีภาพนั้น ย่อมมีสิทธิยื่นคำร้องขอให้ศาลพิจารณาวินิจฉัยคดีตามมาตรา ๗ (๑๑) ได้ โดยจะต้องยื่นคำร้องต่อผู้ตรวจการแผ่นดินเสียก่อน ภายในเก้าสิบวันนับแต่วันที่รู้หรือควรรู้ถึงการถูกละเมิดสิทธิหรือเสรีภาพดังกล่าว เว้นแต่การละเมิดสิทธิหรือเสรีภาพนั้นยังคงมีอยู่ก็ให้ยื่นคำร้องได้ตราบที่การละเมิดสิทธิหรือเสรีภาพนั้นยังคงมีอยู่ และให้นำความในมาตรา ๔๘ วรรคหนึ่งและวรรคสอง มาใช้บังคับด้วยโดยอนุโลม โดยต้องยื่นคำร้องต่อศาลภายในเก้าสิบวันนับแต่วันที่ได้รับความเห็นของผู้ตรวจการแผ่นดิน หรือวันที่พ้นกำหนดเวลาที่ผู้ตรวจการแผ่นดินไม่ยื่นคำร้องต่อศาลตามมาตรา ๔๘ วรรคสอง” วรรคสาม บัญญัติว่า “ในกรณีที่ศาลเห็นว่าคำร้องตามวรรคหนึ่งไม่เป็นสาระอันควรได้รับการวินิจฉัย ศาลจะไม่รับคำร้องดังกล่าวไว้พิจารณาก็ได้ และถ้าศาลเห็นว่า เป็นกรณีต้องห้ามตามมาตรา ๔๗ ให้ศาลสั่งไม่รับคำร้องไว้พิจารณา” มาตรา ๔๗ บัญญัติว่า “การใช้สิทธิยื่นคำร้องตามมาตรา ๔๖ ต้องเป็นการกระทำที่เป็นการละเมิดสิทธิหรือเสรีภาพอันเกิดจากการกระทำของหน่วยงานของรัฐ เจ้าหน้าที่ของรัฐ หรือหน่วยงานซึ่งใช้อำนาจอรัฐ และต้องมิใช่เป็นกรณีอย่างหนึ่งอย่างใด ดังต่อไปนี้ ... (๒) รัฐธรรมนูญหรือกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญได้กำหนดกระบวนการร้องหรือผู้มีสิทธิขอให้ศาลพิจารณาวินิจฉัยไว้เป็นการเฉพาะแล้ว ...” และมาตรา ๔๘ วรรคสอง บัญญัติว่า “ในกรณีที่ผู้ตรวจการแผ่นดินไม่ยื่นคำร้องตามวรรคหนึ่ง หรือไม่ยื่นคำร้องภายในกำหนดเวลาตามวรรคหนึ่ง ผู้ถูกละเมิดมีสิทธิยื่นคำร้องโดยตรงต่อศาลได้”

พิจารณาแล้วเห็นว่า ข้อเท็จจริงตามคำร้อง คำร้องเพิ่มเติม และเอกสารประกอบ ผู้ร้องกล่าวอ้างว่า ผู้ถูกร้องทั้งสองจัดการเลือกสมาชิกวุฒิสภาในระดับอำเภอและระดับจังหวัดไม่เป็นการลงคะแนนโดยลับ เป็นการเลือกสมาชิกวุฒิสภาที่มีได้เป็นไปโดยสุจริตหรือเที่ยงธรรมตามการปกครองระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ละเมิดสิทธิหรือเสรีภาพของผู้ร้อง ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒ มาตรา ๓ มาตรา ๔ และมาตรา ๕ ซึ่งการยื่นคำร้องตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๑๓ ต้องเป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๔๖ และมาตรา ๔๗ แม้ผู้ร้องอ้างว่ายื่นคำร้องต่อผู้ตรวจการแผ่นดินและผู้ตรวจการแผ่นดินไม่ยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญภายในระยะเวลาที่กำหนด

- ๔ -

ทำให้ผู้ร้องมีสิทธิยื่นคำร้องโดยตรงต่อศาลรัฐธรรมนูญก็ตาม เมื่อข้อเท็จจริงตามคำร้อง คำร้องเพิ่มเติม และเอกสารประกอบ หากผู้ร้องเห็นว่าเป็นการละเมิดสิทธิหรือเสรีภาพ ผู้ร้องอาจใช้สิทธิทางศาลอื่นได้ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕ วรรคสาม เป็นกรณีที่รัฐธรรมนูญหรือกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญได้กำหนดกระบวนการร้องหรือผู้มีสิทธิขอให้ศาลพิจารณาวินิจฉัยไว้เป็นการเฉพาะแล้วตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๔๗ (๒) ซึ่งมาตรา ๔๖ วรรคสาม บัญญัติให้ศาลรัฐธรรมนูญสั่งไม่รับคำร้องไว้พิจารณา ดังนั้น ผู้ร้องไม่อาจยื่นคำร้องดังกล่าวตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๑๓

ส่วนกรณีขอให้ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งให้การเลือกสมาชิกวุฒิสภาไม่ชอบด้วยรัฐธรรมนูญนั้น เห็นว่า พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๖๑ กำหนดกระบวนการยื่นคำร้องคัดค้านต่อศาลฎีกาหรือคณะกรรมการการเลือกตั้งไว้แล้วตามมาตรา ๔๔ ที่บัญญัติว่า “ในกรณีที่ผู้สมัครในระดับอำเภอ หรือผู้มีสิทธิเลือกในระดับจังหวัด หรือระดับประเทศเห็นว่าการดำเนินการเกี่ยวกับการเลือกของคณะกรรมการ ผู้อำนวยการการเลือก หรือพนักงานเจ้าหน้าที่เป็นไปโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย ให้ผู้นั้นมีสิทธิยื่นคำร้องคัดค้านต่อศาลฎีกาภายในสามวันนับแต่วันที่มีการออกคำสั่ง และให้นำความในมาตรา ๒๒ วรรคสอง มาใช้บังคับด้วยโดยอนุโลม” และมาตรา ๖๔ ที่บัญญัติว่า “ผู้สมัครในระดับอำเภอ หรือผู้มีสิทธิเลือกในระดับจังหวัด หรือระดับประเทศมีสิทธิยื่นคำร้องคัดค้านว่าการเลือกในระดับอำเภอ ระดับจังหวัด หรือระดับประเทศที่ตนสมัครหรือมีสิทธิเลือก แล้วแต่กรณี มิได้เป็นไปโดยสุจริต หรือเที่ยงธรรม หรือไม่ชอบด้วยกฎหมาย ต่อคณะกรรมการภายในสามวันนับแต่วันเลือกในระดับนั้น ๆ และให้คณะกรรมการวินิจฉัยโดยเร็ว หากเห็นว่าไม่มีเหตุอันควรสงสัยว่าการเลือกเป็นไปโดยไม่สุจริต ไม่เที่ยงธรรม หรือไม่ชอบด้วยกฎหมาย ให้คณะกรรมการสั่งยกคำร้อง และให้การเลือกดำเนินการต่อไป ในกรณีที่คณะกรรมการเห็นว่ามีความหลักฐานอันควรเชื่อได้ว่าการเลือกเป็นไปโดยไม่สุจริต ไม่เที่ยงธรรม หรือไม่ชอบด้วยกฎหมาย ให้คณะกรรมการดำเนินการตามมาตรา ๕๙ วรรคหนึ่ง คำวินิจฉัยของคณะกรรมการให้เป็นที่สิ้นสุด” เป็นกรณีที่รัฐธรรมนูญหรือกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญได้กำหนดกระบวนการร้องหรือผู้มีสิทธิขอให้ศาลพิจารณาวินิจฉัยไว้เป็นการเฉพาะแล้วตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๔๗ (๒) ซึ่งมาตรา ๔๖ วรรคสาม

- ๕ -

บัญญัติให้ศาลรัฐธรรมนูญสั่งไม่รับคำร้องไว้พิจารณา ดังนั้น ผู้ร้องไม่อาจยื่นคำร้องดังกล่าวตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๑๓

อาศัยเหตุผลดังกล่าวข้างต้น จึงมีคำสั่งไม่รับคำร้องไว้พิจารณาวินิจฉัย เมื่อมีคำสั่งไม่รับคำร้องไว้พิจารณาวินิจฉัยแล้ว คำขออื่นย่อมเป็นอันตกไป

- ๖ -

(คำสั่งที่ ๖๗/๒๕๖๙)

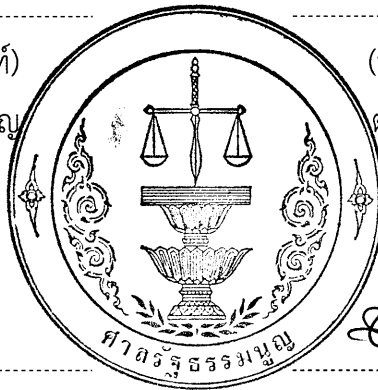
(นายอุดม สิทธิวิรัชธรรม)
ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

(นายวิรุพท์ แสงเทียน)
ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

(นายจิรนิติ หะวานนท์)
ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

(นายนภดล เทพพิทักษ์)
ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

(นายบรรจงศักดิ์ วงศ์ปราชญ์)
ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

(นายอุดม รัฐอมฤต)
ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

(นายสุเมธ รอยกุลเจริญ)
ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

(นายสรวิช ทรวงศิริไล)
ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ